
UITVOERINGSPROGRAMMA WATERWINNING NIEUWEGEIN - C. BIEMOND 2014-2021

Colofon

Uitgave
Rijkswaterstaat Midden-Nederland

Datum
30 januari 2014

Status
Definitief

Auteurs
Paul Kok (Rijkswaterstaat)
Michael Schreuder (Rijkswaterstaat)
Eddy Yedema (Waternet)
Laurens van Miltenburg (gemeente Nieuwegein)
Julia van Beukering (provincie Utrecht)
John Hin (Rijkswaterstaat)

Met medewerking van
Marianne Langenhoff (gemeente Utrecht)
Jelle Mulder (Veiligheidsregio Utrecht)
Paul Molleman (Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden)
Nanko de Boorder (provincie Noord-Holland)
Marco Harms (gemeente Houten)
Bert Bellert (Rijkswaterstaat)

Inlichtingen bij
Paul Kok (Rijkswaterstaat)
T. 06 520 777 52
E. paul.kok@rws.nl

Adresgegevens
Rijkswaterstaat Midden-Nederland
Griffioenlaan 2, 3526 LA Utrecht
Postbus 24094, 3502 MB Utrecht
www.rijkswaterstaat.nl

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting	2
1. Inleiding	3
1.1. Aanleiding	3
1.2. Doel uitvoeringsprogramma	3
1.3. Totstandkoming uitvoeringsprogramma	3
1.4. Relatie met waterwinning Nieuwersluis	4
1.5. Leeswijzer	4
2. Kader	5
2.1. Belangrijkste uitkomsten van het gebiedsdossier	5
2.2. Actoren en verantwoordelijkheden	5
3. Maatregelen	6
3.1. Overzicht maatregelen	6
3.2. Beschrijving maatregelen	6
1. Agenderen en volgen problematiek bij juiste partijen	7
2. Onderzoek naar invloed van de rioolwaterzuiveringsinstallatie te Houten	9
3. Onderzoek naar omvang problematiek rondom waterkwaliteit	10
4. Verkennen risico's scheepvaart	11
5. Protocollen bediening Beatrixsluis	12
6. Beperken risico's op verontreinigingen tijdens werkzaamheden bij Beatrixsluis	13
7. Voortzetten milieucontroles scheepvaart	14
8. Onderzoek naar de gevolgen van calamiteiten bij bedrijven	15
9. Onderzoek naar vergunningverlening Waterwet	16
10. Voorlichting over aanwezigheid innamepunt	17
11. Ruimtelijke ontwikkelingen nabij innamepunt toetsen en volgen	18
12. Voortzetten Rijnalarmmodel	19
13. Onderzoek intrekgebied grondwaterwinning	20
4. Bijlagen	21
Bijlage 1. Samenvatting gebiedsdossier	21
Bijlage 2. Overzicht maatregelen gebiedsdossier	24
Bijlage 3. Actoren en verantwoordelijkheden	30

Managementsamenvatting

De duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening wordt in de Drinkwaterwet aangemerkt als een dwingende reden van groot openbaar belang. De overheid draagt hier zorg voor. Een belangrijk onderdeel van deze zorg betreft de beschikbaarheid van bronnen en de bescherming daarvan tegen verontreiniging. Om hier verdere invulling aan te geven zijn in het Nationaal Wateroverleg (NWO) op 16 juni 2010 met betrokken partijen landelijke afspraken gemaakt over de realisatie van de gebiedsdossiers. In een gebiedsdossier worden de risico's voor een specifieke waterwinning inzichtelijk gemaakt en wordt aangegeven welke maatregelen mogelijk zijn om deze risico's te beperken.

Het gebiedsdossier voor de waterwinning Nieuwegein – C. Biemond is op 10 oktober 2012 gereed gekomen en vormt de basis van dit uitvoeringsprogramma. Uit het gebiedsdossier is gebleken dat door de ligging van de waterwinning in stedelijk gebied, langs druk bevaren water en met een groot achterland een groot scala aan risico's aanwezig is. In dit programma staat beschreven welke maatregelen in de komende jaren daadwerkelijk worden opgepakt om deze risico's te beheersen.

Bij de afweging van de te nemen maatregelen zijn alle relevante partijen actief betrokken geweest via een gebiedsgesprek en schriftelijke consultatie. Dit proces heeft geleid tot de onderstaande maatregelen, met tussen haakjes de trekkende partijen:

1. Agenderen en volgen problematiek bij juiste partijen (Rijkswaterstaat, Waternet);
2. Onderzoek naar invloed van de rwzi te Houten (Rijkswaterstaat);
3. Onderzoek naar omvang problematiek rondom waterkwaliteit (Waternet);
4. Verkennen risico's scheepvaart (Rijkswaterstaat);
5. Protocollen bediening Beatrixsluis (Rijkswaterstaat);
6. Beperken risico's op verontreinigingen tijdens werkzaamheden Beatrixsluis (Rijkswaterstaat);
7. Voortzetten milieucontroles scheepvaart (Rijkswaterstaat);
8. Onderzoek gevolgen van calamiteiten bij bedrijven (gemeenten Nieuwegein en Utrecht, provincie Utrecht);
9. Onderzoek naar vergunningverlening Waterwet (Rijkswaterstaat);
10. Voorlichting over aanwezigheid innamepunt (Waternet);
11. Ruimtelijke ontwikkelingen nabij innamepunt toetsen en volgen (gemeenten Nieuwegein en Utrecht);
12. Voortzetten Rijnalarmmodel (Rijkswaterstaat);
13. Onderzoek intrekgebied grondwaterwinning (Waternet).

Bij de uitvoering van de maatregelen worden de taken en verantwoordelijkheden van de betrokken organisaties volledig in acht genomen. Iedere organisatie voert die taken uit, die ook voortkomen uit de reguliere taken en verantwoordelijkheden van de betreffende organisatie. Er vindt dus geen overdracht van taken en/of verantwoordelijkheden plaats in het kader van de realisatie van dit uitvoeringsprogramma. Partijen dienen ook zelf voor de benodigde capaciteit en, zo nodig, het benodigd budget te zorgen.

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

In artikel 2 van de Drinkwaterwet is opgenomen dat de duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening geldt als een dwingende reden van groot openbaar belang. Alle bestuursorganen dragen zorg voor een duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening. Een belangrijk onderdeel van deze zorg betreft de beschikbaarheid van bronnen en de bescherming daarvan tegen verontreiniging. De wettelijke basis voor deze zorg wordt gevormd door de Waterwet (implementatie Kaderrichtlijn Water, KRW), de Wet milieubeheer en de Drinkwaterwet. Op landelijk niveau is afgesproken dat voor kwetsbare grondwaterwinningen en oppervlaktewaterwinningen in 2012 gebiedsdossiers worden opgesteld. De provincie Utrecht heeft zich hieraan gecommitteerd. Daarom is in 2012 door Royal Haskoning in opdracht van Provincie Utrecht een gebiedsdossier opgesteld voor de waterwinning Cornelis Biemond te Nieuwegein. In bijlage 1 is een samenvatting opgenomen van het gebiedsdossier.

Doelen van het gebiedsdossier:

- In het gebiedsdossier worden de risico's voor de waterwinning op gestructureerde wijze inzichtelijk gemaakt,
- De in het gebiedsdossier benoemde risico's vormen de basis voor de afweging voor welke risico's aanvullende maatregelen en/of afspraken nodig zijn om deze voldoende te beheersen,
- In het gebiedsdossier worden de mogelijke maatregelen en/of afspraken vastgelegd.

1.2. Doel uitvoeringsprogramma

Dit document vormt het uitgangspunt voor het beschermingsbeleid van de waterwinning op de locatie C. Biemond voor de komende jaren. In dit uitvoeringsprogramma zijn de maatregelen vastgesteld die nodig zijn om de waterwinning duurzaam veilig te stellen. Daarnaast is in dit document opgenomen welke partij verantwoordelijk is voor de uitvoering van elk van de maatregelen.

Met de maatregelen wordt invulling gegeven aan de doelstellingen van de KRW. De doelstellingen van de KRW zijn in Nederlandse wetgeving overgenomen via het Besluit kwaliteitseisen en monitoring water 2009 (Bkmw). De KRW stelt dat met de bestaande zuivering drinkwater moet kunnen worden gemaakt dat voldoet aan de geldende normen. Daarnaast moeten waterlichamen beschermd worden om uiteindelijk het niveau van zuivering voor de productie van drinkwater te verlagen.

1.3. Totstandkoming uitvoeringsprogramma

Dit uitvoeringsprogramma geeft nadere invulling aan het uitwerken van de maatregelen die voorgesteld zijn in het gebiedsdossier. Niet alle maatregelen, die voorgesteld zijn in het gebiedsdossier, zijn in dit uitvoeringsprogramma terug te vinden. In het gebiedsdossier worden in totaal 40 risico's benoemd, die met 58 maatregelen beheerst kunnen worden. Een aantal van deze maatregelen worden gevat in bestaand beleid, of zijn al uitgevoerd (bijv. locatieonderzoek 't Klooster). Voor de overige maatregelen geldt dat er een afweging is gemaakt op basis van de risico's, die samenhangen met de maatregelen. De risico's met de hoogste prioriteit zijn daarbij leidend geweest. Het programma bestaat uit 13 samengevoegde maatregelen. De 13 maatregelen vormen samen de gehele opgave voor de periode 2014-2021. In bijlage 2 is de koppeling gelegd tussen deze 13 maatregelen en de oorspronkelijke lijst van 58 maatregelen uit het gebiedsdossier.

De maatregelen in het uitvoeringsprogramma zijn onder regie van Rijkswaterstaat tot stand gekomen door samenwerking tussen verschillende organisaties. De betrokken partijen zijn Rijkswaterstaat,

provincie Utrecht, Waternet, gemeente Utrecht, gemeente Nieuwegein, Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, Veiligheidsregio Utrecht, provincie Noord-Holland en gemeente Houten. De eerstgenoemde zeven partijen zijn ook verantwoordelijk voor het uitvoeren van de onderstaande maatregelen. Over de uitvoering van de 13 maatregelen en de kosten die daarmee samenhangen zijn afspraken gemaakt tussen de betrokken partijen. Voor het borgen van de maatregelen is waar mogelijk aangesloten bij de bestaande sporen in het huidige beleid van de betrokken actoren.

1.4. Relatie met waterwinning Nieuwersluis

Langs hetzelfde waterlichaam (Amsterdam-Rijnkanaal Noordpand) is nog een waterwinpunt voor de drinkwaterbereiding gelegen. Het betreft het innamepunt Nieuwersluis, dat wordt ingezet wanneer de winning van kwelwater uit de Bethunepolder niet toereikend is. Vanwege de ligging van beide innamepunten aan hetzelfde waterlichaam zijn er een aantal overlappende risico's voor deze innamepunten aanwezig. De met de betreffende risico's samenhangende maatregelen zijn daardoor ook eensluidend. In het gebiedsdossier Bethunepolder en Nieuwersluis (deel B: Nieuwersluis) wordt daarom verwezen naar onderhavig uitvoeringsprogramma voor maatregelen die betrekking hebben op de overlappende risico's. In § 3.1 van dit uitvoeringsprogramma is kort benoemd welke maatregelen ook voor innamepunt Nieuwersluis van belang zijn.

1.5. Leeswijzer

In hoofdstuk twee van dit uitvoeringsprogramma is het kader opgenomen waarbinnen de uitvoering van de maatregelen plaatsvindt. Hoofdstuk drie geeft vervolgens een beschrijving van de uit te voeren maatregelen en de planning hiervan.

2. Kader

2.1. Belangrijkste uitkomsten van het gebiedsdossier

De urgentie voor het nemen van maatregelen komt voort uit de inhoudelijke analyse, die in het gebiedsdossier is uitgevoerd. De belangrijkste conclusies uit het gebiedsdossier zijn daarom hier kort opgenomen.

Uit het dossier blijkt dat door de ligging van het innamepunt in stedelijk gebied, langs druk bevaaren water en met een groot achterland een groot scala aan risico's aanwezig is. De grootste risico's betreffen:

1. Bovenstroomse aanvoer van verontreinigingen. De structurele en incidentele verontreiniging van Rijn en Lek vormen het grootste risico voor de waterwinning. Voor een drietal stoffen wordt bij Nieuwegein de Bkmw streefwaarde overschreden, voor elf stoffen de kwaliteitseisen van de Drinkwaterregeling en voor achttien stoffen de streefwaarden van het Donau, Maas, Rijn memorandum.
2. Calamiteiten bij nabijgelegen bedrijven en scheepvaart. Ongevallen kunnen leiden tot verontreiniging van het oppervlaktewater met bluswater en/of bulkgoederen.
3. Ruimtelijke ontwikkelingen binnen de beschermingszone. Vestiging van bepaalde typen bedrijven kan het risico op incidenten met gevaarlijke stoffen vergroten.

2.2. Actoren en verantwoordelijkheden

In 2010 zijn in het Nationaal Wateroverleg met de betrokken partijen afspraken gemaakt over het opstellen van een gebiedsdossier. Naar aanleiding hiervan heeft de provincie Utrecht de regierol op zich genomen om tot een gebiedsdossier te komen. Omdat Rijkswaterstaat de betrokken waterkwaliteitsbeheerder is, hebben de twee partijen hierin, samen met Waternet (het betrokken drinkwaterbedrijf), nauw samengewerkt.

In overleg heeft Rijkswaterstaat de regierol overgenomen na oplevering van het gebiedsdossier. Daarmee is Rijkswaterstaat verantwoordelijk geworden voor het actueel houden van het gebiedsdossier, het opstellen van het uitvoeringsprogramma en het monitoren van de voortgang van de vastgestelde maatregelen. In dit uitvoeringsprogramma zijn de maatregelen opgenomen, die nodig zijn om de waterwinning bij het innamepunt C. Biemond te Nieuwegein duurzaam veilig te stellen.

Voor het opstellen van het uitvoeringsprogramma is een projectgroep opgericht, waarin Rijkswaterstaat samenwerkt met de provincie Utrecht en Waternet. De projectgroep heeft op basis van de benoemde risico's een eerste selectie gemaakt van de maatregelen. De overige partijen hebben in een gebiedsgesprek een bijdrage geleverd aan het proces. De betrokken partijen en hun relevante verantwoordelijkheden zijn in bijlage 3 beschreven.

3. Maatregelen

3.1. Overzicht maatregelen

In onderstaande tabel worden alle maatregelen benoemd, met daarbij verantwoordelijke partijen en planning.

Nr.	Maatregel	Planning	Trekker	Betrokken partijen
1.	Agenderen en volgen problematiek bij juiste partijen	2016	Waternet, RWS	
2.	Onderzoek naar invloed rwzi Houten	2014	RWS	Waternet, HDSR
3.	Onderzoek naar omvang problematiek rondom waterkwaliteit	Continu	Waternet	
4.	Verkennen risico's scheepvaart	2016	RWS	Waternet, VRU
5.	Protocollen bediening Beatrixsluis	2015	RWS	Waternet, VRU
6.	Beperken risico's op verontreinigingen tijdens werkzaamheden Beatrixsluis	2017	RWS	Waternet
7.	Voortzetten milieucontroles scheepvaart	Continu	RWS	
8.	Onderzoek naar de gevolgen van calamiteiten bij bedrijven	2014	PU, Utrecht, Nieuwegein	RWS, VRU, HDSR
9.	Onderzoek naar vergunningverlening Waterwet	2016	RWS	
10.	Voorlichting over aanwezigheid innamepunt	2015	Waternet	RWS, PU, Utrecht, Nieuwegein, HDSR
11.	Ruimtelijke ontwikkelingen nabij innamepunt toetsen en volgen	Continu	Nieuwegein, Utrecht	Waternet, PU, RWS
12.	Voortzetten Rijnalarmmodel	Continu	RWS	Waternet
13.	Onderzoek intrekgebied grondwaterwinning	2014	Waternet	PU, Nieuwegein

RWS: Rijkswaterstaat; PU: provincie Utrecht; VRU: Veiligheidsregio Utrecht; HDSR: Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden

Uit bovenstaande tabel zullen de maatregelen met nummers 1, 3, 4, 7, 9 en 12 ook van belang zijn voor het innamepunt te Nieuwersluis.

3.2. Beschrijving maatregelen

Op de volgende pagina's worden de maatregelen afzonderlijk beschreven. Daarbij wordt aandacht geschonken aan de noodzaak van de maatregel, het eindresultaat, de eventuele kosten, de planning en de verantwoordelijkheden per betrokken partij.

1. Agenderen en volgen problematiek bij juiste partijen

Noodzaak

De concentraties van diverse stoffen overschreden in de afgelopen jaren de gestelde kwaliteitseisen uit het Besluit kwaliteitseisen en monitoring water (Bkmw) en de Drinkwaterregeling. Belangrijke bronnen van verontreinigingen zijn de landbouw (nutriënten, bestrijdingsmiddelen), effluënten van rwzi's (nutriënten, complexvormers, geneesmiddelen, hormoonverstorende stoffen) en de onkruidbestrijding op verharde oppervlakken.

Er zijn bij het innamepunt te Nieuwegein geen stoffen die de richtwaarden uit het Bkmw overschrijden. Wel zijn er enkele stoffen die de streefwaarden uit het Bkmw overschrijden, namelijk barium, mangaan en thermotolerante coli bacteriën. Rijkswaterstaat is als waterkwaliteitsbeheerder verplicht zich in te spannen om aan deze milieunormen te voldoen. De structurele aanpak van probleemstoffen loopt primair via generiek beleid, dat is vastgelegd in het Uitvoeringsprogramma Diffuse Bronnen (2007). Daarnaast wordt door Rijkswaterstaat al ingezet op terugdringen van verontreinigingen in het Rijnstroomgebied voor stoffen die de richtwaarden uit het Bkmw overschrijden. Het is hierbij van belang om de aanpak van verontreinigingbronnen, zowel nationaal als internationaal, te blijven agenderen.

Voor barium, mangaan en thermotolerante bacteriën is het echter de vraag of deze normen op dit niveau gehandhaafd moeten blijven, aangezien ze voor de drinkwaterproductie geen probleem vormen. Er zal afstemming plaats moeten vinden tussen de normering uit het Bkmw en de Drinkwaterregeling. Dit onderwerp dient daarom bij het Ministerie van Infrastructuur en Milieu geagendeerd te worden.

Verder is gebleken dat kwaliteitseisen uit de Drinkwaterregeling worden overschreden. Het gaat hier om de stoffen zoals EDTA, DTPA, DEHP, MTBE en glyfosaat. Ook worden er streefwaarden uit het DMR-memorandum overschreden. Het gaat om diverse stoffen, waaronder EDTA, DCA, TCA, geneesmiddelen (oa. diclofenac), farmaceutische middelen en chemische bestrijdingsmiddelen (oa. glyfosaat). Deze streefwaarden hebben geen wettelijke status, maar zijn voor de drinkwaterbedrijven wel van belang, aangezien betreffende stoffen lastig uit het water zijn te verwijderen. Tenslotte wordt niet altijd voldaan aan het Infiltratiebesluit (onthefing nodig van de provincie Noord-Holland), vanwege de tijdelijke aanwezigheid van enkele bestrijdingsmiddelen.

Het drinkwaterbedrijf moet er voor zorgen dat het ingenomen water voldoet aan de genoemde eisen. Artikel 7 van de Drinkwaterwet legt aan de drinkwaterbedrijven een aantal taken op, die mede verband houden met de bescherming van de bronnen. Zo is het voor drinkwaterbedrijven een belangrijke taak om de risico's voor de drinkwatervoorziening gemotiveerd onder de aandacht van bestuursorganen te brengen, opdat dit als dwingende reden van groot openbaar belang wordt meegewogen in het ruimtelijk beleid.

Verder blijft het noodzakelijk om te achterhalen waar de verschillende verontreinigingen vandaan komen. Indien dit duidelijk is kan ook bij de juiste gremia worden aangeklopt om daar iets aan te doen. Daarbij wordt dan niet alleen nationaal, maar ook internationaal gekeken en overlegd.

Het gebruik van glyfosaat zal in komende jaren worden aangepakt. Het kabinet heeft op basis van onderzoeken geconstateerd dat onkruidbestrijding met niet-chemische middelen haalbaar en betaalbaar is, mits er uitzonderingen mogelijk blijven. De staatssecretaris heeft op 3 september 2013 per brief aangekondigd vanaf 2015 het professioneel gebruik van gewasbeschermingsmiddelen (waaronder glyfosaat) voor onkruidbestrijding op verhardingen in de openbare ruimte, behoudens enkele uitzonderingen, te verbieden. Daarnaast is in de brief voor 2017 een verbod op het toepassen van onder meer glyfosaat voor sport- en recreatieterreinen aangekondigd. Ook het particuliere gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen wordt volgens de brief per 2015 verboden. Dit zou

voldoende moeten zijn om de overschrijdingen van glyfosaat op de innamepunten een halt toe te roepen.

Maatregel en eindresultaat

Deze maatregel bestaat uit het agenderen van (structurele) verontreiniging en normering op (inter)nationaal niveau. Het gaat voor Rijkswaterstaat concreet om de volgende onderwerpen:

- aanvoer bovenstreams in het Rijngebied van stoffen die de Bkmw richtwaarde overschrijden, agendering bij DGRW en via DGRW bij de Internationale Commissie ter Bescherming van de Rijn (ICBR);
- afstemmen van normering Bkmw met Drinkwaterregeling, agendering bij DGRW (Ministerie van I&M);
- aanvullende onderwerpen, zoals genoemd in het document "Regio-overstijgende aanvulling gebiedsdossiers Rijndelta" (2013, Rijkswaterstaat/RIWA), worden geagendeerd bij DGRW (Ministerie van I&M).

Voor Waternet gaat het om de volgende onderwerpen:

- aanvoer bovenstreams in het Rijngebied van stoffen die de kwaliteitseisen uit de Drinkwaterregeling en het DMR memorandum overschrijden, agendering via RIWA-Rijn, Vewin en EUREAU (European Federation of National Associations of Water Services) bij bovenstroomse partijen;
- zorg dragen voor duidelijke normering van geneesmiddelen, agendering via RIWA-Rijn bij het Rijk;
- benoemen probleemstoffen m.b.t. infiltratiebesluit, agendering via RIWA-Rijn bij het Rijk;
- gebruik glyfosaat door particulieren en commerciële doeleinden, volgen van implementatie van aangekondigd verbod op gebruik onkruidbestrijdingsmiddelen volgens bijbehorend tijdspad: professioneel gebruik op 1) verhardingen: verbod 2015, 2) sport- en recreatieterreinen: verbod 2017, 3) overige terreinen, zoals parken: verbod 2017; particulier gebruik: verbod 2015.

Eindresultaat: Door bij de juiste gremia de aandacht te blijven vestigen op de problematiek m.b.t. de waterkwaliteit bij het innamepunt kunnen maatregelen worden afgedwongen ter verbetering van de waterkwaliteit in het gehele Rijnstroomgebied. Het Rijk is hierbij verantwoordelijk voor zaken die buiten de bevoegdheden vallen van de bij dit uitvoeringsprogramma betrokken partijen.

Kosten

Er moet rekening gehouden worden met beperkte extra capaciteit voor het uitvoeren van deze werkzaamheden.

Verantwoordelijke partij

Rijkswaterstaat en Waternet zijn verantwoordelijk voor het agenderen van de problematiek bij de juiste actoren, zoals hierboven aangegeven. Waternet kan daarvoor steun zoeken bij de RIWA en Vewin.

2. Onderzoek naar invloed van de rioolwaterzuiveringsinstallatie te Houten

Noodzaak

De rioolwaterzuiveringsinstallatie (rwzi) Houten ligt relatief dicht bij het innamepunt te Nieuwegein. Via de effluentlozing kunnen allerlei stoffen, zoals geneesmiddelen, hormoonverstorende stoffen, complexvormers en bestrijdingsmiddelen, in het oppervlaktewater terecht komen. Sommige van deze stoffen overschrijden bij het innamepunt nu al de kwaliteitseisen uit de Drinkwaterregeling (zie maatregel 1). Op dit moment is onbekend wat de effluentlozing van de rwzi Houten bijdraagt aan de water- en stoffenbalans op het innamepunt. Gezien de nabijheid van het innamepunt in Nieuwegein is het goed mogelijk dat de waterkwaliteit ter plaatse van het innamepunt wordt beïnvloed door de lozing. Om te kunnen bepalen of maatregelen noodzakelijk zijn, dienen de risico's inzichtelijk te worden gemaakt door middel van een onderzoek.

Maatregel en eindresultaat

Er wordt een onderzoek uitgevoerd naar de invloed van de lozing van het effluent van de rwzi op de waterkwaliteit van het Lekkanaal ter hoogte van het innamepunt in Nieuwegein. Dit onderzoek zal door Rijkswaterstaat aan een marktpartij worden gegund. Deze partij zal, zoveel mogelijk op basis van bestaande meetgegevens van de RWZI in Houten of gegevens uit metingen bij andere RWZI's, een uitspraak doen over de invloed van de lozing van het effluent op de waterkwaliteit en de daaruit voortvloeiende risico's voor het innamepunt. Hierbij zal onder meer gebruik worden gemaakt van de stapsgewijze aanpak uit het Handboek Imissietoets, met effluenttoets, triviaaltoets, significantietoets, kwaliteitstoets en plantoets.

Eindresultaat: Inzicht in de invloed van het effluent uit de RWZI op de waterkwaliteit in het Amsterdam-Rijnkanaal en het Lekkanaal ter hoogte van het innamepunt. Op basis hiervan dient te worden beoordeeld of er extra maatregelen noodzakelijk zijn met betrekking tot de effluentlozing van de rwzi Houten op het Amsterdam-Rijnkanaal.

Kosten

De kosten zijn afhankelijk van de mogelijkheid om bestaande monitoringsgegevens te gebruiken. De kosten voor het uitvoeren van dit onderzoek door een externe partij worden gedragen door Rijkswaterstaat.

Verantwoordelijke partij

Rijkswaterstaat is verantwoordelijk voor het (laten) uitvoeren van het onderzoek. Rijkswaterstaat zal gegevens aanleveren over het watersysteem; de beheerder van de rwzi in Houten, Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, dient informatie aan te leveren over het effluent. Waternet wordt betrokken bij de uitvoering van het onderzoek.

3. Onderzoek naar omvang problematiek rondom waterkwaliteit

Noodzaak

Van verschillende stoffen worden de kwaliteitseisen overschreden in het oppervlaktewater. Het drinkwaterbedrijf is wettelijk verplicht (Drinkwaterwet, Hoofdstuk III) om de hoedanigheid/kwaliteit van het water dat gebruikt wordt voor de bereiding van drinkwater te monitoren. De kwaliteitseisen die daarbij gelden zijn opgenomen in bijlage 5 van de Drinkwaterregeling. Bij overschrijden van de kwaliteitseisen uit de Drinkwaterregeling bestaat er namelijk een verbod om uit dat oppervlaktewater drinkwater te bereiden, tenzij een ontheffing wordt verleend door de inspectie. Hiermee wordt voorkomen dat de slechte kwaliteit van het bronwater de volksgezondheid in gevaar brengt. Indien de kwaliteitseis wordt overschreden voor een signaleringsparameter uit de Drinkwaterregeling, vormt dat overigens niet direct een aanwijzing dat sprake is van een risico voor de volksgezondheid. Er dient dan echter wel nader onderzoek naar de stof plaats te vinden.

Maatregel en eindresultaat

Het gebiedsdossier geeft aan dat nader onderzoek, wegens overschrijding van de kwaliteitseisen voor een signaleringsparameter, nodig is voor de volgende stoffen: MTBE, EDTE, DTPA, DEHP en glyfosaat.

Ter hoogte van Nieuwegein zijn er daarnaast 25 stoffen die de DMR-streefwaarde overschrijden. Dit vormt geen direct probleem voor de drinkwaterproductie door de extra zuivering in de Leiduin. Een overschrijding is echter niet wenselijk. Om maatregelen te kunnen treffen dient inzichtelijk te zijn welke stoffen een risico vormen en wat de herkomst van deze stoffen is. Onderzoek kan hier uitsluitsel over geven en een startpunt vormen voor toekomstige maatregelen.

Eindresultaat: Duidelijk beeld van de risico's van de voor de drinkwaterproductie problematische stoffen. Op basis hiervan kunnen, indien nodig, maatregelen ter vermindering van de risico's worden geformuleerd.

Kosten

Kosten bestaan uit personele inzet van Waternet namens de NV WRK.

Verantwoordelijke partij

Waternet is als drinkwaterbedrijf (wettelijk) verantwoordelijk voor het onderzoek naar de omvang van de problematiek rondom de waterkwaliteit (onttrokken water ten bate van drinkwaterproductie). Waternet werkt hierbij samen met o.a. RIWA (onderzoekstak), KWR (BTO-onderzoeken), Het WaterLaboratorium en met de drinkwaterbedrijven die ook de Rijn als bron gebruiken voor hun drinkwaterbereiding, Dunea en PWN (DPW-onderzoeken).

4. Verkennen risico's scheepvaart

Noodzaak

Het innamepunt is gelegen aan het Lekkanaal, onderdeel van de drukke vaarwegverbinding tussen Amsterdam, Rotterdam en Antwerpen. Over het Amsterdam-Rijnkanaal en het Lekkanaal worden allerlei stoffen vervoerd. Het gaat veelal om relatief onschadelijke stoffen, zoals zand en grind, maar ook om gevaarlijke stoffen, zoals brandstoffen en nafta.

Het transport van gevaarlijke goederen over de Nederlandse binnenwateren is geregeld via het verdrag van de "European Agreement concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Inland Waterways" (ADN), dat vanaf 1 januari 2011 wordt toegepast in Nederland. Het verdrag omvat procedures en voorschriften om een veilig binnenvaarttransport te bevorderen. Als dit verdrag wordt nageleefd zijn de risico's van de beroepsscheepvaart onder normale omstandigheden minimaal. Calamiteiten met schepen die gevaarlijke stoffen vervoeren zijn echter niet uit te sluiten. Indien het oppervlaktewater binnen de beschermingszone verontreinigd raakt als gevolg van een dergelijke calamiteit kan de verontreiniging het innamepunt in minder dan 6 uur bereiken.

Maatregel en eindresultaat

Rijkswaterstaat zet de feiten op een rij over de risico's van scheepvaart bij de innamepunten voor drinkwater. Hierbij wordt minimaal aandacht besteed aan de volgende aspecten: aantal en type schepen; ladingen die vervoerd worden; overzicht van reeds genomen maatregelen om calamiteiten met gevaarlijke ladingen te voorkomen; wettelijke regelingen voor het omgaan met de ladingen; ervaringen met handhaving van deze wettelijke regelingen; evaluatie van incidenten uit het verleden. Daarnaast wordt door Rijkswaterstaat op een rij gezet aan welke preventieve en curatieve maatregelen gedacht kan worden om de risico's van calamiteiten met de scheepvaart verder te beperken. De resultaten van deze verkenning worden besproken met Waternet en de Veiligheidsregio Utrecht. Daarna worden eventuele vervolgacties afgesproken.

Eindresultaat: De verkenning dient inzichtelijk te maken in hoeverre scheepvaartcalamiteiten een risico vormen voor het innamepunt in Nieuwegein. Daarnaast zal worden bekeken welke preventieve en curatieve maatregelen kunnen worden genomen om de risico's van calamiteiten met de scheepvaart verder te beperken.

Kosten

Kosten bestaan uit personele inzet van betrokken organisaties en de kosten voor het uitbesteden van het verkennend onderzoek. Kosten voor het onderzoek worden gedragen door Rijkswaterstaat.

Verantwoordelijke partij

Rijkswaterstaat is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de verkenning. Input wordt gevraagd aan Waternet en de Veiligheidsregio Utrecht.

5. Protocollen bediening Beatrixsluis

Noodzaak

De toename van het vrachtvervoer over water is een ontwikkeling die de komende jaren door zal zetten. Door de toename van het vervoer (en de daaraan gerelateerde bouw van de derde sluiscolk) neemt ook het risico op calamiteiten toe. Om met de risico's om te kunnen gaan zijn door de verschillende beheerders calamiteitenplannen opgesteld. Hierin wordt het handelen beschreven in geval van verschillende calamiteiten. Voor specifieke situaties zijn er ook specifieke protocollen opgesteld. De verandering van de situatie geeft aanleiding tot het controleren van de aanwezige calamiteitenplannen en de daarmee samenhangende protocollen. Met alle betrokken partijen moet bekeken worden of protocollen aangepast dienen te worden.

Maatregel en eindresultaat

Bij het herzien van de protocollen dient de afstemming tussen de verschillende betrokken partijen centraal te staan. Bij calamiteiten rond de Beatrixsluis dienen de belangen van de waterwinning meegewogen te worden in de reactie op een calamiteit. Door rekening te houden met het belang van de waterwinning kan een andere handelswijze worden ontwikkeld zonder dat dit direct de veiligheid van de Beatrixsluis in gevaar brengt. Dit is uiteraard afhankelijk van de omstandigheden die optreden bij een incident. Een voorbeeld is het dichthouden van de deuren van de sluis, indien er een incident is met verontreinigende stoffen (het dichthouden van de sluisdeuren is overigens niet verstandig indien er licht ontvlambare of explosieve stoffen betrokken zijn bij het incident.) In bedieningsprotocollen dient het drinkwaterbelang daarom meegenomen te worden en duidelijkheid gegeven te worden hoe te handelen. Door heldere afspraken tussen Rijkswaterstaat en de Veiligheidsregio Utrecht dient het drinkwaterbelang geborgd te worden zonder dat dit ten koste gaat van de veiligheid in de Beatrixsluis.

In het Ontwerp-Tracebesluit derde kolk Prinses Beatrixsluis, deelrapport Externe veiligheid, is een risico-analyse opgenomen, waaruit is op te maken dat de risico's door de aanleg van de derde kolk niet toenemen. Rijkswaterstaat is voornemens om na de realisatie van de derde kolk een analyse uit te voeren naar het optreden van calamiteiten om dit oordeel in de praktijk te toetsen. Op basis hiervan kunnen zonodig de protocollen worden geëvalueerd. Deze analyse is hier niet opgenomen, omdat dit buiten de termijn van dit uitvoeringsprogramma valt.

Eindresultaat: Het drinkwaterbelang wordt geborgd doordat in de actuele protocollen rekening is gehouden met de eventuele effecten van de beschreven handelswijze op de waterkwaliteit bij het innamepunt. Tevens is bij actualisatie van de calamiteitenplannen het drinkwaterbelang expliciet meegenomen.

Kosten

Aan deze maatregel zijn in eerste instantie alleen de kosten verbonden voor de inzet van het eigen personeel van Rijkswaterstaat en de Veiligheidsregio Utrecht. Het is ook mogelijk hier een externe partij bij te betrekken; de kosten van een uitbesteding zullen gedragen moeten worden Rijkswaterstaat.

Verantwoordelijke partij

Rijkswaterstaat is als beheerder van zowel de Beatrixsluis als het omliggende oppervlaktewater eindverantwoordelijk voor deze maatregel. Aanpassing van protocollen en calamiteitenplannen zal worden besproken met de Veiligheidsregio Utrecht. Waternet zal de mogelijkheid worden geboden om commentaar te leveren op de voorstellen.

6. Beperken risico's op verontreinigingen tijdens werkzaamheden bij Beatrixsluis

Noodzaak

Tijdens de bouw van de derde sluiskolk van de Beatrixsluis en de verbreding van het Lekkanaal bestaat het risico op (tijdelijke) verontreiniging van het oppervlaktewater, bijvoorbeeld vertroebeling van het oppervlaktewater. Wanneer hier van te voren geen maatregelen voor zijn getroffen, vormt deze verontreiniging een risico voor het innamepunt, dat op minder dan een kilometer van de Beatrixsluis ligt en pal tegenover de aan te passen oever van het Lekkanaal. De opdrachtnemer dient zich, bij de bouw van de derde kolk, bewust te zijn van de aanwezigheid van het innamepunt en de gevolgen van verontreiniging voor de drinkwatervoorziening. De risico's dienen inzichtelijk te zijn en waar nodig dienen preventieve maatregelen getroffen te worden om verontreiniging te voorkomen.

Maatregel en eindresultaat

Het inventariseren van de risico's voor de waterkwaliteit, voortkomend uit de aanleg van de derde sluiskolk en de verbreding van het Lekkanaal, is al gebeurd. In het Ontwerp-Tracebesluit (OTB) derde kolk Prinses Beatrixsluis, deelrapport Waterkwantiteit en waterkwaliteit, staat aangegeven dat de realisatie van de derde sluiskolk naar verwachting geheel afgeschermd van het Lekkanaal kan plaatsvinden en daarom geen effecten op de waterkwaliteit zal hebben. Bij de verbreding van het Lekkanaal zal de oude dijk met damwandconstructie worden verwijderd, wat kan leiden tot opwerveling van slib en bodemmateriaal. Bovendien zullen de werkzaamheden naar verwachting met machines vanaf een ponton worden uitgevoerd, waardoor het risico bestaat op verontreinigingen door lekkage van brandstof of olie. Ook kunnen er onvoorziene gebeurtenissen optreden, waardoor er verontreinigingen in het oppervlaktewater terecht komen. Om deze risico's te beperken worden de volgende mitigerende maatregelen voorgesteld:

- afstemmen van werkzaamheden door aannemer met Waternet;
- in communicatieplan van aannemer specifieke aandacht voor drinkwaterbelang;
- aanbrengen voorzieningen om verspreiden van verontreinigingen te voorkomen;
- calamiteitenplan aannemer laten beoordelen door Rijkswaterstaat en Waternet;
- in specifieke gevallen tijdelijk stopzetten van de inname.

Eindresultaat: De risico's met betrekking tot de verontreiniging van het oppervlaktewater door de werkzaamheden aan het Lekkanaal en de derde kolk van de Beatrixsluis zijn inzichtelijk gemaakt voor de aannemer. Rijkswaterstaat zal er op toezien dat door de aannemer in het plan van aanpak maatregelen worden opgenomen om de risico's voor het innamepunt zo veel mogelijk te beperken door in het contract met de aannemer eisen hiervoor op te nemen. Waternet wordt betrokken bij het opstellen van het contract.

Kosten

Het beperken van de risico's op verontreinigingen tijdens de aanlegfase van de derde kolk en verbreding Lekkanaal is een integraal onderdeel van de aanbesteding. De kosten worden gedragen door het project realisatie derde sluiskolk.

Verantwoordelijke partij

Rijkswaterstaat zal bij de aanbesteding de aandacht vestigen op de ligging van het innamepunt en de benodigde bescherming van de waterkwaliteit en er op toezien dat hiervoor mitigerende maatregelen worden genomen. De aannemer dient de risicobeperkende maatregelen te nemen. De maatregelen zullen worden afgestemd met Waternet.

7. Voortzetten milieucontroles scheepvaart

Noodzaak

Illegale lozingen van bilgewater en -olie zorgen voor verontreiniging van het oppervlaktewater en behoren daarmee tot een risico voor het innamepunt. Mede doordat Rijkswaterstaat nu al veelvuldig controles uitvoert aan boord van binnenvaartschepen heeft het innamepunt hier over het algemeen weinig last van. Het blijft wel van belang deze lozingen tot een minimum te beperken. Regelmatige milieucontroles aan boord van schepen dragen hieraan bij.

Maatregel en eindresultaat

Voortzetten milieucontroles aan boord van schepen door Rijkswaterstaat op de rijkswaarwegen. Streven is om alle binnenvaartschepen tenminste éénmaal per jaar te controleren. Het verdient aanbeveling om de inspecteurs te voorzien van aanvullende informatie over de ligging van de innamepunten en het belang van de inspecties voor drinkwaterproductie.

Eindresultaat: De scheepsmilieucontroles, zoals deze nu al door Rijkswaterstaat plaatsvinden, aan boord van schepen worden gehandhaafd. De verontreiniging van het oppervlaktewater door illegale lozingen van bilgewater en -olie wordt hiermee beperkt.

Kosten

Het betreft hier de voortzetting van bestaande werkzaamheden. Hier zijn geen extra kosten aan verbonden.

Verantwoordelijke partij

Rijkswaterstaat is verantwoordelijk voor de milieucontroles op de rijkswateren.

8. Onderzoek naar de gevolgen van calamiteiten bij bedrijven

Noodzaak

Langs de oever van het Amsterdam-Rijnkanaal en het Lekkanaal bevinden zich in de nabijheid van het innamepunt een aantal bedrijven. Deze bedrijven houden zich bezig met diverse activiteiten, zoals verwerking van afval, opslag van brandstof, productie van betonmortel en asfalt. Bij deze bedrijven vinden ook op- en overslagactiviteiten plaats. Bij deze activiteiten kunnen, vooral bij optredende incidenten en calamiteiten, verontreinigende stoffen in het oppervlaktewater terecht komen. Dit kunnen producten en grondstoffen zijn, maar ook bluswater. Het is van groot belang dat de betreffende bedrijven adequate maatregelen treffen om de gevolgen van calamiteiten zoveel mogelijk te beperken.

Maatregel en eindresultaat

Door middel van een onderzoek bij de bedrijven binnen de beschermingszone in kaart brengen wat de mogelijke gevolgen van calamiteiten zijn voor het innamepunt. Hierbij tevens in kaart brengen 1. welke calamiteitenprocedures zijn vastgelegd bij de bedrijven, en 2. welke voorzieningen de bedrijven hebben getroffen om effecten van calamiteiten te beperken. Bij het vaststellen van de mogelijke gevolgen dient ook de opvang van bluswater en de verspreiding van het bluswater wanneer de bluswateropvang vol is, meegenomen te worden.

Het gaat hierbij om de voor het innamepunt meest risicovolle bedrijven:

- Van Vliet Groep, Grote Wade, Nieuwegein;
- Basal Hanson Utrecht, Vrije Wade, Nieuwegein;
- Argos Energies, Gelderlantlaan, Utrecht.

Na het onderzoek bij bovenstaande bedrijven kunnen ook afspraken worden gemaakt voor het uitvoeren van het onderzoek bij de andere bedrijven, zoals genoemd in het gebiedsdossier:

- Schietsportvereniging Ultrajectum, Heemsteedsebrug, Nieuwegein;
- Groenrecycling Nieuwegein, Structuurbaan, Nieuwegein;
- Asfalt Centrale Utrecht, Groenewoudsedijk, Utrecht;
- Nedal Aluminium, Groenewoudsedijk, Utrecht.

Eindresultaat:

Het onderzoek moet een helder beeld geven van de gevolgen van mogelijke calamiteiten bij de bedrijven langs het Amsterdam-Rijnkanaal voor de waterwinning. Op basis van de resultaten van het onderzoek kan, indien nodig, worden bekeken hoe de gevolgen kunnen worden beperkt.

Kosten

Voor het uitvoeren van het onderzoek zal personele capaciteit benodigd zijn bij betrokken partijen. Naar verwachting zal deze inzet beperkt blijven tot enkele dagen per te onderzoeken bedrijf, aangezien de activiteiten gekoppeld kunnen worden aan de reguliere toezichtactiviteiten.

Verantwoordelijke partijen

Gemeenten Utrecht en Nieuwegein en provincie Utrecht zijn verantwoordelijk voor het uitvoeren van de onderzoeken bij de verschillende bedrijven, die onder hun bevoegd gezag vallen. Indien de bevoegde gezagen de toezichtsactiviteiten hebben belegd bij een regionale uitvoeringsdienst of een andere partij, dan dienen de bevoegde gezagen opdracht te geven aan deze partij om de maatregel uit te voeren. Partijen die betrokken dienen te worden bij het onderzoek zijn de Veiligheidsregio Utrecht, Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden en Rijkswaterstaat.

9. Onderzoek naar vergunningverlening Waterwet

Noodzaak

Bij het verlenen van vergunningen dient het belang van de openbare drinkwatervoorziening, gegeven de Drinkwaterwet, een prominente plek te krijgen. Immers, de directe lozingen kunnen een grote invloed hebben op de kwaliteit van het oppervlaktewater. De lozingen binnen de beschermingszone dienen hierbij extra aandacht te krijgen, maar ook de lozingen verder stroomopwaarts mogen hierbij niet worden vergeten. Op dit moment is het niet geheel duidelijk of dit in de praktijk ook gebeurt en of dit procedureel goed is geregeld. Het is daarom van belang om dit inzichtelijk te krijgen en er voor te zorgen dat dit in de toekomst op de juiste wijze geschied.

Hierbij dient ook te worden bekeken of het huidige instrumentarium voor de toetsing van bovenstreams van de beschermingszone gelegen lozingen voldoende handvaten biedt om de bescherming van het innamepunt vorm te kunnen geven. Indien dit niet het geval is, zal moeten worden bezien op welke wijze het toetsproces op dit punt kan worden verbeterd.

Maatregel en eindresultaat

Onderzoeken of er bij het verlenen van vergunningen voor lozingen binnen en stroomopwaarts van de beschermingszone voldoende rekening wordt gehouden met de aanwezigheid van het innamepunt. Binnen het onderzoek zal een afbakening van het onderzoeksgebied gemaakt worden. In dit onderzoek worden ook de huidige vergunningen voor rwzi's getoetst. Wanneer deze vergunningen worden herzien, zal opnieuw getoetst moeten worden of het drinkwaterbelang voldoende is meegenomen bij het verlenen van de vergunning.

Eindresultaat: Op basis van het onderzoek is er een helder beeld of er bij het verlenen van vergunningen voldoende rekening is gehouden met de aanwezigheid van het innamepunt. Wanneer dit niet het geval blijkt te zijn kunnen er naar aanleiding van dit onderzoek vervolgmaatregelen worden benoemd om de waterkwaliteit bij het innamepunt beter te borgen.

Kosten

Voor het uitvoeren van het onderzoek zal personele capaciteit benodigd zijn.

Verantwoordelijke partij

Rijkswaterstaat zal dit onderzoek zelf uitvoeren.

10. Voorlichting over aanwezigheid innamepunt

Noodzaak

Om bij het verlenen en het handhaven van vergunningen rekening te kunnen houden met de aanwezigheid van het innamepunt, dient de aanwezigheid van het innamepunt wel bekend te zijn bij betrokkenen. Dit geldt niet alleen op het gebied van milieuvergunningen, maar ook binnen de ruimtelijke ordening. Er moet aandacht geschonken worden aan de uitwerking van de regels die opgenomen staan in de provinciale ruimtelijke verordening (PRV) met betrekking tot de bescherming van het innamepunt. Het is gebleken dat men niet bij alle betrokken instanties zich voldoende bewust is van de aanwezigheid van het innamepunt. Daardoor wordt bij het verlenen van vergunningen soms onvoldoende rekening gehouden met de risico's voor het innamepunt. Om de risico's zo veel mogelijk te beperken is het van belang dat betrokkenen goed worden voorgelicht over dit onderwerp.

Maatregel en eindresultaat

Bewustzijn creëren onder vergunningverleners, handhavers en ruimtelijke planvormers met betrekking tot de aanwezigheid van het innamepunt. Dit kan door het geven van voorlichting aan alle betrokkenen bij gemeenten, provincie, Rijkswaterstaat en waterschap. Handhavers kunnen deze kennis overbrengen naar bedrijven, zodat de bedrijven ook weten dat extra aandacht voor de kwaliteit van het oppervlaktewater geboden is.

Om de voorlichting effectief te laten zijn dient dit tenminste eens in de drie jaar te gebeuren. Tevens dient er overleg tussen Rijkswaterstaat, waterschap en provincie plaats te vinden over de doorvertaling van de beschermingszone en toetsing van lozingen in de beschermingszone.

Eindresultaat: De kennis over de aanwezigheid van het innamepunt is onder alle betrokken organisaties geborgd en er wordt bij het verlenen van vergunningen en het handhaven hiervan rekening gehouden met de aanwezigheid van het innamepunt. De organisaties geven zelf voorlichting aan hun medewerkers en relevante bedrijven over de aanwezigheid van het innamepunt.

Kosten

Er zijn geen extra kosten aan deze maatregel verbonden. Wel moet er rekening gehouden worden met extra capaciteit om de voorlichting te organiseren.

Verantwoordelijke partij

Waternet neemt het initiatief voor deze maatregel door het aanleveren van relevante informatie aan betrokken partijen in een bruikbare vorm, zoals bijv. een factsheet. De gemeenten, provincie, waterschap en Rijkswaterstaat zullen zelf tijd beschikbaar moeten maken voor het geven van de voorlichting. Hier zijn alle partijen zelf verantwoordelijk voor.

11. Ruimtelijke ontwikkelingen nabij innamepunt toetsen en volgen

Noodzaak

In de huidige bestemmingsplannen van de gemeenten Utrecht en Nieuwegein maakt de beschermingszone van het innamepunt geen onderdeel uit van het ruimtelijke plan. Hierdoor is de waterwinning onvoldoende beschermd tegen ongewenste ruimtelijke ontwikkelingen. Dit komt mede doordat de beschermingszone relatief nieuw is en er tot voor kort geen wettelijk plicht bestond om deze op te nemen in beleid of plannen. Een uitzondering op voorgaande is het uitwerkingsplan van het bedrijventerrein het Klooster. Op verzoek van Waternet is een lijst toegevoegd aan het plan, waarop bedrijven staan vermeld die zich niet zonder meer mogen vestigen op het bedrijventerrein. Inmiddels wordt de bescherming van de oppervlaktewaterwinningen genoemd in artikel 4.1.3 'beschermingszone drinkwaterwinning' van de provinciale ruimtelijke structuurvisie (PRS). Gemeenten worden geacht in hun bestemmingsplan regels op te nemen ter bescherming van het waterwinbelang bij functiewijziging. Op grond van artikel 2.2 van de provinciale ruimtelijke verordening (PRV) is dit beleidsartikel bindend voor de gemeenten.

Het waterschap en Rijkswaterstaat kunnen via de watertoets invloed uitoefenen op ruimtelijke plannen van provincies en gemeenten. Door het uitvoeren van de watertoets worden het waterhuishoudkundige en het ruimtelijke beleid goed op elkaar afgestemd. De bescherming van het innamepunt wordt hiermee echter niet verankerd in het bestemmingsplan.

Maatregel en eindresultaat

Met deze maatregel wordt beoogd in bestemmingsplannen de bescherming van de waterwinning juridisch te borgen. Op de kaart van de provinciale Ruimtelijke Verordening 2013 is de beschermingszone van de waterwinning aangegeven. Deze loopt door de gemeenten Utrecht en Nieuwegein. Van deze gemeenten wordt verwacht dat bij de vaststelling van een nieuw bestemmingsplan (of actualisering van een bestaand) in wiens plangebied de beschermingszone is gelegen, of vestiging van bedrijven mogelijk maakt op bedrijventerreinen in de directe nabijheid van deze zone, dat:

- Op de plankaart de ligging van de beschermingszone aangegeven wordt,
- Een ruimtelijk plan bestemmingen en regels bevat die het waterwinbelang beschermen bij functiewijzigingen,
- De toelichting op een ruimtelijk plan een beschrijving bevat van het door de gemeente te voeren beleid ter zake en de wijze waarop met het waterwinbelang rekening is gehouden.

Kosten

Naar verwachting zijn de extra kosten die gepaard gaan met deze maatregel relatief gering en kunnen gefinancierd worden uit de reguliere budgetten voor bestemmingsplannen van de gemeenten.

Verantwoordelijke partijen

Gemeenten Utrecht en Nieuwegein zijn verantwoordelijk voor het opnemen van de beschermingszone met bijbehorende planregels en toelichting in geval van nieuwe bestemmingsplannen voor hun eigen gemeenten. Hiervoor is wel overleg en afstemming noodzakelijk met de provincie, Waternet en eventueel Rijkswaterstaat.

12. Voortzetten Rijnalarmmodel

Noodzaak

Een deel van het water in het Lekkanaal is afkomstig uit de Rijn. Stoffen die vrijkomen bij calamiteiten en incidenten op de Rijn bereiken daardoor ook het innamepunt in Nieuwegein. Door middel van het Rijnalarmmodel kunnen deze stoffen vroegtijdig worden gesignaleerd. Aan de hand hiervan kan bepaald worden of er maatregelen noodzakelijk zijn ter hoogte van het innamepunt.

Maatregel en eindresultaat

De maatregel behelst het voortzetten van het Rijnalarmmodel door Rijkswaterstaat. Berichtgeving over voorkomende incidenten, calamiteiten en verontreinigingen binnen het Rijnstroomgebied worden ook in de toekomst via het systeem verspreid naar belanghebbende instanties, waaronder Waternet.

Eindresultaat: Rijkswaterstaat zal het gebruik van het Rijnalarmmodel continueren. De gegevens die verspreid worden via het systeem blijven beschikbaar voor alle relevante partijen. Hiermee worden de risico's voor het innamepunt als gevolg van vervuiling van het oppervlaktewater in de Rijn geminimaliseerd.

Kosten

Er zijn geen extra kosten aan deze maatregel verbonden.

Verantwoordelijke partij

Rijkswaterstaat is verantwoordelijk voor het voortzetten van het model en het delen van de gegevens.

13. Onderzoek intrekgebied grondwaterwinning

Noodzaak

Op dit moment is het intrekgebied van de grondwaterwinning onbekend. Hierdoor kan formeel geen relatie worden gelegd tussen bedreigende activiteiten aan het maaiveld en de betreffende grondwaterwinning.

Maatregel en eindresultaat

Door middel van een geohydrologisch model kan het intrekgebied bepaald worden. Op deze manier kan beter de relatie worden gelegd tussen bedreigde activiteiten aan het maaiveld en de calamiteiten winning.

Eindresultaat: Duidelijkheid over het intrekgebied ten bate van de grondwaterwinning. Het resultaat kan eventueel gebruikt kunnen worden voor het laten instellen door de provincie van een zogenaamde beschermingszone zoals dat wordt bedoeld in de Provinciale Milieuverordening.

Kosten

Kosten bestaan uit personele inzet van Waternet namens de NV WRK.

Verantwoordelijke partij

Waternet zal het intrekgebied gaan bepalen aan de hand van een geohydrologisch model (Hydromedah).

Zoals eerder aangegeven kunnen de berekeningen ook gebruikt worden voor het onderzoek om een beschermingszone in te laten stellen voor de grondwaterwinning. Dit zal in overleg moeten gaan met de meest belanghebbende instantie te weten de gemeente Nieuwegein. Het is aan de provincie om te beslissen of een bepaalde beschermingszone ingesteld kan gaan worden. De keuze hiervoor hangt af van het feit of nut en noodzaak van zo'n beschermingszone al dan niet zwaarder zal worden gewogen dan de (mogelijke) activiteiten van de gemeente Nieuwegein die deels (zullen) vallen in een nog nader te bepalen beschermingszone.

4. Bijlagen

Bijlage 1. Samenvatting gebiedsdossier

Bron: Gebiedsdossier Nieuwegein – C. Biemond, provincie Utrecht, 10 oktober 2012

Wat is dit gebiedsdossier?

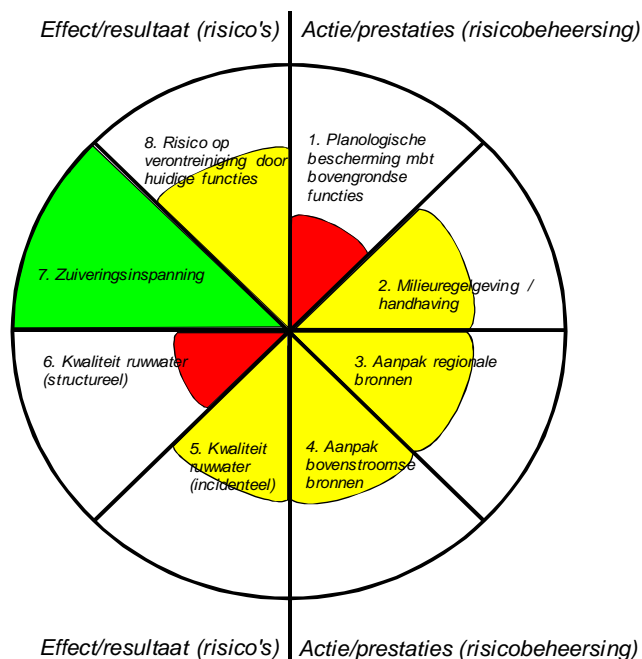
In dit gebiedsdossier is informatie opgenomen die van belang is voor de bescherming van de waterkwaliteit ter plaatse van het oppervlaktewater innamepunt voor de bereiding van drinkwater in Nieuwegein ter plaatse van waterproductielocatie Cornelis Biemond. Daarnaast is in het gebiedsdossier ook een hoofdstuk gewijd aan de grondwaterwinning Cornelis Biemond die Waternet in het geval van calamiteiten inzet. Het gebiedsdossier is een belangrijk communicatie-instrument bij de gebiedsgerichte bescherming van het innamepunt en de grondwaterwinning. In het gebiedsdossier is een uitgebreide analyse gemaakt van de huidige risico's voor het innamepunt en de grondwaterwinning. Vervolgens zijn maatregelen gepresenteerd om de kwaliteit van het oppervlaktewater en grondwater te verbeteren en te beschermen.

Hoe is dit gebiedsdossier tot stand gekomen?

Het gebiedsdossier is opgesteld door adviesbureau Royal Haskoning in opdracht van de provincie Utrecht en Rijkswaterstaat in samenwerking met de projectgroep die verder bestond uit Waternet en de provincie Noord-Holland. Daarnaast hebben de gemeentes Nieuwegein, Utrecht en Houten, Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden en de Veiligheidsregio Utrecht informatie aangeleverd. Deze informatie is deels verkregen door het houden van interviews. Er zijn twee gebiedsgesprekken georganiseerd waarbij de analyse van risico's en maatregelen is voorgelegd aan alle betrokkenen.

In welke mate voldoet de huidige situatie?

De feitelijke situatie van het innamepunt C. Biemond is beschreven aan de hand van acht beleidsindicatoren welke zijn weergegeven in een signaleringsdiagram. Het diagram geeft een indicatie van de actuele en toekomstige risico's voor de winning en de stand van zaken met betrekking tot de bescherming. De score op de acht beleidsindicatoren zijn in het kader beschreven.

Signaleringsdiagram met de score van het innamepunt C. Biemond.

1) Planologische bescherming

Er ligt een beschermingszone rond het innamepunt. Deze beschermingszone is zeer beperkt verankerd in wet- en regelgeving.

2) Milieuregelgeving/handhaving

Er liggen veel risicovolle inrichtingen langs het Amsterdam-Rijnkanaal. De handhaving verloopt in principe adequaat volgens bestaande milieuregelgeving. Vanuit bestaande wet- en regelgeving hoeft er beperkt rekening gehouden te worden met het innamepunt.

3) Aanpak regionale bronnen

Het oppervlaktewater ter plaatse van het innamepunt is verontreinigd (zie indicator 5 en 6 over waterkwaliteit). Diverse bronnen in Nederland en verder bovenstrooms in Duitsland en Zwitserland zijn hiervoor verantwoordelijk: industriële lozingen, toepassen van bestrijdingsmiddelen op verhardingen en in de agrarische sector, afvalwater van RWZI's (met name medicijnresten en farmaceutische middelen). Het is niet voldoende bekend wat de relatieve invloed is van de regionale bronnen op de waterkwaliteit.

4) Aanpak bovenstroomse bronnen

Het is niet bekend of de aanpak van bovenstroomse knelpunten door landelijk beleid en internationale verdragen op een redelijke termijn tot een verbetering leidt van de waterkwaliteit en vermindering van normoverschrijdingen, innamevermindering + inzet grondwater en innamestops. Dit behoeft aandacht.

5) Kwaliteit ruwwater (incidenteel)

Incidentele verontreinigingen (t.g.v. calamiteiten) kunnen leiden tot innamestops als het ingenomen water na voorzuivering in Nieuwegein niet aan het infiltratiebesluit voldoet. Voor enkele bestrijdingsmiddelen die vaker voorkomen in verhoogde gehalten, is een tijdelijke ontheffing verleend door de provincie Noord-Holland. In de afgelopen 5 jaar zijn er 2 innamestops geweest, waarbij de duur 1- 2 dagen was.

6) Kwaliteit ruwwater (structureel)

Bij het meetpunt Nieuwegein wordt de Bkmw streefwaarde voor barium, mangaan en thermotolerante coli overschreden. Daarnaast zijn er 11 stoffen die de kwaliteitseisen van de Drinkwaterregeling overschrijden en 18 stoffen die de streefwaarden in het Donau, Maas, Rijn memorandum overschrijden. De voornaamste stoffen zijn medicijnresten en farmaceutische middelen, complexvormers (EDTA) en gehalogeneerde zuren (DCA en TCA). De kwaliteit van het ruwwater bij Nieuwegein wordt sterk beïnvloed door het Rijnwater. Er is een duidelijke relatie met de kwaliteit van het toestromende water bij het meetpunt Lobith. Hierdoor is duidelijk dat de stoffen die de normen overschrijden veelal een structurele oorzaak hebben en dat deze verontreinigingen al in het water aanwezig zijn als de Rijn Nederland binnenkomt. De kwaliteit van het oppervlaktewater is niet voldoende.

7) Zuiveringsinspanning

Op waterproductiebedrijf C. Biemond vindt basiszuivering plaats zodat het water in de Amsterdamse Waterleidingduinen kan worden geïnfiltrerd. De zuivering die in Nieuwegein plaatsvindt, kan beschouwd worden als eenvoudige zuivering die nodig is voor oppervlaktewater. De zuivering in Leiduin is uitgebreider, zodat structurele verontreinigingen worden verwijderd en ook bepaalde incidentele verontreinigingen. Op de locatie Leiduin zijn geen uitbreidingen van de zuivering voorzien.

8) Risico's op verontreiniging door huidige functies

Het Amsterdam-Rijnkanaal en Lekkanaal zijn drukke vaarroutes. Daarnaast is een aantal grote industriële bedrijven gevestigd langs de kanalen. Deze vormen een risico op met name incidentele verontreinigingen door calamiteiten. Binnen de beschermingszone vormen de huidige functies bedrijven en scheepvaart daarom de grootste risico's. Echter, uit ervaringen van de laatste jaren blijkt dat deze risico's toch niet zo groot zijn. Illegale olielozingen komen regelmatig voor in het ARK, maar het innamepunt heeft daar weinig last van. De belangrijkste structurele en incidentele verontreinigingen komen van de rivier (Rijn/Lek).

Voorgestelde maatregelen

In het gebiedsdossier zijn 40 risico's omschreven. Bij elk risico is een maatregel omschreven. De maatregelen richten zich op de volgende onderwerpen:

- Verbeteringen huidige waterkwaliteit met betrekking tot stoffen die momenteel de normen overschrijden;
- Maatregelen om de kans op calamiteiten te verminderen (bv. risico analyses en controles) en in het geval van een calamiteit snel te handelen;
- Structurele verbeteringen om de bedreigingen voor de waterkwaliteit te verminderen;
- Aandachtspunten vanuit lopende ruimtelijke ontwikkelingen, zoals de verbreding van het Lekkanaal, het realiseren van de derde sluiskolk bij de Beatrixsluizen en een eventuele haven op het terrein van Het Klooster;
- Onderzoeksmaatregelen om meer grip te krijgen op de risico's voor de grondwaterwinning.

De maatregelen zijn uitgebreid beschreven in hoofdstuk 7. Na het opstellen van dit gebiedsdossier volgt een traject waarin de gebiedsactoren de voorstellen tot maatregelen verder uitwerken. Hierin zal ook – op basis van het voorliggende gebiedsdossier - bepaald worden, welke organisatie de regierol op zich neemt in dit proces. In overleg besluiten de gebiedsactoren welke maatregelen daadwerkelijk worden uitgevoerd, door wie en wie de kosten voor de maatregelen gaat dragen.

Bijlage 2. Overzicht maatregelen gebiedsdossier

In deze bijlage staan de risico's met bijbehorende maatregelen, zoals in het gebiedsdossier voorgesteld, vermeld per samengestelde maatregel. Onderaan de tabel staan de maatregelen, die niet in het uitvoeringsprogramma zijn opgenomen.

<i>Maatregel 1. Agenderen en volgen problematiek bij juiste partijen</i>				
Gegevens uit gebiedsdossier				
Nr. & prioriteit	Risico	Trekker	Betrokkenen	Maatregel uit gebiedsdossier
1	Overschrijdingen van de Bkmw streefwaarde voor de stoffen barium, mangaan en thermotolerante coli bacteriën.	RWS	Rijk, Waternet & RIWA	Voor barium en mangaan is het de vraag of deze normen op dit niveau gehandhaafd moeten blijven. Daarom is als aanvullende maatregel opgenomen het afstemmen van de normen Bkmw en drinkwaterregeling en dit onderwerp te agenderen bij het ministerie van Infrastructuur en Milieu.
2	Overschrijdingen van de kwaliteitseisen van de Drinkwaterregeling. Veel stoffen worden af en toe aangetroffen, de stoffen EDTA en DTPA komen structureel voor.	Waternet	RIWA	agenderen knelpunten m.b.t. glyfosaat (t.g.v. commercieel gebruik) voor de productie van drinkwater uit oppervlaktewater bij het Rijk
2	Overschrijdingen van de kwaliteitseisen van de Drinkwaterregeling. Veel stoffen worden af en toe aangetroffen, de stoffen EDTA en DTPA komen structureel voor.	Waternet	Rijk, gemeenten, VEWIN & Ctg	Beperken gebruik glyfosaat door gemeenten en particulieren. Dit kan middels een verbod, gevolgd door handhaving en uitvoering van dit verbod. Een andere optie is het stimuleren van duurzame onkruidbestrijdingsmethoden, zoals de Barometer Duurzaam Terreinbeheer. Noot: gemeente Utrecht, Houten en Nieuwegein gebruiken geen bestrijdingsmiddelen, gezien het wijdverspreide probleem van glyfosaat is dit een landelijk actie.
5	Overschrijding DMR norm DCA en TCA	Waternet	RWS & RIWA	In overleg blijven met bovenstroomse partijen over de aanpak van DCA en TCA verontreiniging.
7	Overschrijding DMR norm geneesmiddelen en farmaceutische middelen	Waternet	Rijk, Vewin en RIWA	Normen voor geneesmiddelen staan ter discussie. Als beoordeeld wordt op toxiciteit zouden veel hogere normen worden toegestaan. Toch zijn medicijnresten in drinkwater niet gewenst. Maatregel is zorgen dat er duidelijke en gedragen normen komen.
8	Niet altijd voldoen aan het Infiltratiebesluit (onthefing nodig)	Waternet	RWS	Probleemstoffen identificeren en agenderen bij RIWA en RWS.
9	Gegevens toetsing aan het Infiltratiebesluit ontbreken.	Waternet		Toetsen aan het Infiltratiebesluit.
19	Aanvoer van verontreinigingen (structureel) van bovenstrooms in het Rijngebied (breed spectrum van verontreinigingen)	RWS		Binnen het Beheer- en Ontwikkelplan voor de Rijkswateren (BPRW) 2010-2015 wordt al ingezet op terugdringen van verontreinigingen in het Rijnstroomgebied voor stoffen die de Bkmw richtwaarde overschrijden. Voor Nieuwegein zijn geen overschrijdingen van de richtwaarde geconstateerd, daarom geen specifieke maatregel.
26	Gebruik van glyfosaat door particulieren en commerciële partijen	Waternet	RIWA	Agenderen knelpunten m.b.t. glyfosaat (t.g.v. commercieel gebruik) voor de productie van drinkwater uit oppervlaktewater bij het Rijk

<i>Maatregel 2. Onderzoek naar invloed RWZI Houten</i>				
Gegevens uit gebiedsdossier				
Nr. & prioriteit	Risico	Trekker	Betrokkenen	Maatregel
1	Overschrijdingen van de Bkmw streefwaarde voor de stoffen barium, mangaan en thermotolerante coli bacteriën.	RWS	HDSR	Inspanningsverplichting RWS om de streefwaarde te bereiken. RWS legt dit vast in het Beheer- en Ontwikkelplan voor de Rijkswateren (BPRW) en de stroomgebiedbeheerplannen. Het gaat om stoffen (barium en mangaan) en bacteriële parameters (thermotolerante coli bacteriën) die overal in Nederland voorkomen in het oppervlaktewater. De oorzaak van de overschrijding met thermotolerante coli bacteriën, kan mogelijk gezocht worden in de RWZI van Houten die nabij is gelegen.
2	Overschrijdingen van de kwaliteitseisen van de Drinkwaterregeling. Veel stoffen worden af en toe aangetroffen, de stoffen EDTA en DTPA komen structureel voor.	Waternet	HDSR, RWS	Onderzoeken of de besmetting van het oppervlaktewater met bacteriën van de coligroep en Escherichia coli een lokale oorzaak heeft in de RWZI Houten.
20	Lozingen van effluent van RWZI Houten vanwege de nabije ligging.	RWS	HDSR	Inzicht ontbreekt in de bijdrage van deze RWZI op de water- en stoffenbalans. Evalueren effect bestaande lozingen (water- en stoffenbalans opstellen, analyse van waterkwaliteitsgegevens effluent).

<i>Maatregel 3. Onderzoek naar omvang problematiek rondom waterkwaliteit</i>				
Gegevens uit gebiedsdossier				
Nr. & prioriteit	Risico	Trekker	Betrokkenen	Maatregel
3	Overschrijding Signaleringswaarden MTBE, EDTA, DTPA en DEHP	Waternet	RWS	Nader onderzoek naar de overschrijdingen van MTBE, EDTE, DTPA en DEHP.
4	Overschrijding DMR norm EDTA	Waternet	RWS	Zie risico 2 en 3
5	Overschrijding DMR norm DCA en TCA	Waternet	RWS & RIWA	De oorzaak van de DCA en TCA verontreiniging is niet eenduidig. Onderzoek uitvoeren naar oorzaak verontreiniging.
7	Overschrijding DMR norm geneesmiddelen en farmaceutische middelen	Waternet	Vewin	Het is onduidelijk welke stoffen de drinkwatersector beschouwd als een risico. Maatregel is prioriteren van probleemstoffen.

<i>Maatregel 4. Verkennen risico's scheepvaart</i>				
Gegevens uit gebiedsdossier				
Nr. & prioriteit	Risico	Trekker	Betrokkenen	Maatregel
10	Calamiteiten die optreden bovenstrooms in de Rijn in het buitenland of in Nederland	RWS	Waternet	Bovenstroomse calamiteiten evalueren, zodat procedures aangescherpt kunnen worden en eventuele structurele calamiteiten opgespoord worden.
12	Calamiteiten scheepvaart in Amsterdam-Rijnkanaal of Lekkanaal	RWS	VRU, Rijk, waterschappen & Waternet	Calamiteiten evalueren, zodat procedures aangescherpt kunnen worden en eventuele vaker voorkomende calamiteiten opgespoord worden.
12	Calamiteiten scheepvaart in Amsterdam-Rijnkanaal of Lekkanaal	RWS	VRU, Waternet	Onderzoek naar aard en ernst risico's calamiteiten door scheepvaart in de beschermingszone en naar mogelijke preventieve en curatieve maatregelen.

<i>Maatregel 5. Protocollen bediening Beatrixsluis</i>				
Gegevens uit gebiedsdossier				
Nr. & prioriteit	Risico	Trekker	Betrokkenen	Maatregel
11	Onduidelijk is of alle mogelijke optredende calamiteiten adequaat kunnen worden afgehandeld.	RWS	VRU	Overleg Rijkswaterstaat en veiligheidsregio over specifieke risico's voor de drinkwaterwinning. Belangrijk is het bespreken van de risico's van bluswater.
14	Mogelijk niet afsluiten Beatrixsluis bij verontreiniging in de sluisolk als dit functie waterkering bedreigt.	RWS	VRU, Waternet	Protocol uitwerken wanneer de sluis wel en wanneer de sluis niet opengezet wordt.
31	Ruimtelijke ontwikkeling verbreding Lekkanaal en aanleg derde sluisolk en ligplaatsen	RWS		Uitvoeren risicoanalyse met aandacht voor optreden van calamiteiten als gevolg van scheepsdrukke. Indien aantal incidenten toeneemt aanpassingen in procedure met aanvaren, wachtplaatsen en schutten.

<i>Maatregel 6. Beperken risico's op verontreinigingen tijdens werkzaamheden Beatrixsluis</i>				
Gegevens uit gebiedsdossier				
Nr. & prioriteit	Risico	Trekker	Betrokkenen	Maatregel
32	Het uitvoeren van de werkzaamheden derde sluisolk	RWS	Witteveen en Bos	Werkzaamheden vormen een risico voor tijdelijke verontreiniging van oppervlaktewater. Uitvoeren van risicoanalyse met aandacht voor waterkwaliteit tijdens aanleg sluisolk en verbreding kanaal (vertroebeling).

<i>Maatregel 7. Voortzetten milieucontroles scheepvaart</i>				
Gegevens uit gebiedsdossier				
Nr. & prioriteit	Risico	Trekker	Betrokkenen	Maatregel
13	Illegale lozingen van schepen in het Amsterdam-Rijnkanaal en Lekkanaal	RWS		Voortzetten regelmatige milieucontroles aan boord van schepen. Wellicht controles intensiveren in de buurt van innamepunten voor drinkwater.

<i>Maatregel 8. Onderzoek naar calamiteitenprocedures bij bedrijven</i>				
Gegevens uit gebiedsdossier				
Nr. & prioriteit	Risico	Trekker	Betrokkenen	Maatregel
15	Calamiteiten bij bedrijven, o.a. vrijkomen van bluswater	n.t.b.	VRU, RWS, gem.Ut, gem.Ng, ODRU & provincie	In kaart brengen hoe bluswater opvang is geregeld bij bedrijven. Daarna bepalen hoe bluswater zich verspreid als de bluswateropvang vol is. Maatregel voor alle BRZO bedrijven en bedrijven in milieucategorie 4 (10 relevante bedrijven). Op basis van dit onderzoek maatregelen nemen voor compartimentering.
16	Ongeval bij het overslaan van goederen bij Ioswal. En daarnaast het illegaal overslaan van goederen.	n.t.b.	VRU, RWS, gem.Ut, gem.Ng, ODRU & provincie	In kaart brengen wat de procedure is bij specifiek de bedrijven Van Vliet, Basal Hanson, North Sea Group en ACU in de beschermingszone.

<i>Maatregel 9. Onderzoek naar vergunningverlening</i>				
Gegevens uit gebiedsdossier				
Nr. & prioriteit	Risico	Trekker	Betrokkenen	Maatregel
20	Lozingen van effluent van RWZI's in gehele stroomgebied	RWS		Rijkswaterstaat is vergunningverlener voor RWZI's die lozen op Rijkswater. Toetsen van nieuwe lozingen of herziening van bestaande vergunningen aan beschermingszone innamepunt.
36	In vergunningverlening voor lozingen op het ARK (buiten beschermingszone) wordt mogelijk onvoldoende rekening gehouden met de aanwezigheid van het innamepunt aan het Lekkanaal.	RWS		Onderzoeken of er bij het verlenen van vergunningen buiten de beschermingszone voldoende rekening wordt gehouden met de aanwezigheid van het innamepunt.

<i>Maatregel 10. Voorlichting over aanwezigheid innamepunt</i>				
Gegevens uit gebiedsdossier				
Nr. & prioriteit	Risico	Trekker	Betrokkenen	Maatregel
15	Calamiteiten bij bedrijven, o.a. vrijkomen van bluswater	Provincie Utrecht	RWS, provincie, gem.Ut, gem.Ng	Voorlichten van bedrijven over ligging nabij innamepunt (10 bedrijven) en het risico van illegale lozingen en calamiteiten. Voorlichting regelmatig herhalen.
28	Het vestigen van nieuwe bedrijven in het gebied rondom beschermingszone leidt potentieel tot extra risico bij het innamepunt	RWS	Gem.Ut, gem.Ng & Waternet	Voorlichten vergunningverleners en ruimtelijke planvormers voor overige bedrijventerreinen.
29	Bewustzijn vergunningsverleners en handhavers op aanwezigheid innamepunt is slechts beperkt	RWS	RWS, gem.Ut, gem.Ng, provincie, HDSR & Waternet	Bewustzijn vergunningsverleners en handhavers op aanwezigheid innamepunt. Organiseren van voorlichting voor alle betrokken vergunningverleners en handhavers van gemeenten, provincie, RWS en waterschappen. Voorlichting regelmatig laten terugkomen.
30	Geen rekening houden met beschermingszone bij lozingen op lokale oppervlaktewatersystemen	RWS	Rijk, waterschappen & HDSR	Beleid vormen op Rijksniveau voor het toetsen van lozingen op lokale watersystemen. Bewustwording waterschappen van aanwezigheid beschermingszones. Overleg tussen RWS en waterschappen over doorvertaling beschermingszones.
30	Geen rekening houden met beschermingszone bij lozingen op lokale oppervlaktewatersystemen	RWS	Rijk, waterschappen & HDSR	Vooruitlopend op eventueel rijksbeleid, kunnen HdSR, provincie en RWS al afspraken maken over het toetsen van lozingen in de beschermingszone.

<i>Maatregel 11. Ruimtelijke ontwikkelingen nabij innamepunt toetsen en volgen</i>				
Gegevens uit gebiedsdossier				
Nr. & prioriteit	Risico	Trekker	Betrokkenen	Maatregel
28	Het vestigen van nieuwe bedrijven in het gebied rondom beschermingszone leidt potentieel tot extra risico bij het innamepunt	provincie	Gem.Ut, gem.Ng, HDSR & Rijk	Toetsing van nieuwe bedrijven die zich willen vestigen in het gebied rondom de beschermingszone op risico voor innamepunt.
28	Het vestigen van nieuwe bedrijven in het gebied rondom beschermingszone leidt potentieel tot extra risico bij het innamepunt	gem.Ng	Waternet	Samenwerking tussen Waternet en gemeente Nieuwegein bij vestiging van bedrijven op Het Klooster die door Waternet als risicovol worden ervaren. Komt voort uit bestemmingsplan.
37	Geen bescherming innamepunt via ruimtelijk beleid.	provincie	Rijk	Het Rijk kan ruimtelijk beleid opnemen in de Nota Ruimte, de provincie in de Ruimtelijke Structuurvisie en de Provinciale Ruimtelijke Verordening. De PRV heeft een doorwerking naar bestemmingsplannen van gemeenten. De beschermingszone (100 m landzone) wordt mogelijk opgenomen in de PRS en PRV 2012-2028, die begin 2013 wordt vastgesteld.

<i>Maatregel 12. Voortzetten Rijnalarmmodel</i>				
Gegevens uit gebiedsdossier				
Nr. & prioriteit	Risico	Trekker	Betrokkenen	Maatregel
10	Calamiteiten die optreden bovenstrooms in de Rijn in het buitenland of in Nederland	RWS	Waternet	Voortzetten Rijnalarmmeringsmodel

<i>Maatregel 13. Onderzoek intrekgebied grondwaterwinning</i>				
Gegevens uit gebiedsdossier				
Nr. & prioriteit	Risico	Trekker	Betrokkenen	Maatregel
39	Intrekgebied grondwaterwinning is onbekend	Waternet	provincie	Middels geohydrologisch model intrekgebied bepalen. Op basis hiervan kan geen uitspraak gedaan worden over risico's vanaf maaiveld. Kan worden meegenomen in het kader van het actualiseren van de vergunning van de calamiteitenwinning.

<i>Maatregelen vanuit het gebiedsdossier die geen onderdeel vormen van het uitvoeringsprogramma</i>					
Nr. & prioriteit	Risico	Trekker	Betrokkenen	Maatregel	Motief
2	Overschrijdingen van de kwaliteitseisen van de Drinkwaterregeling. Veel stoffen worden af en toe aangetroffen, de stoffen EDTA en DTPA komen structureel voor.	Waternet		Voor het verhoogde gehalte zwevend stof zijn geen maatregelen nodig. Waternet heeft al maatregelen genomen doordat er op de locatie C. Biemond een voorzuivering aanwezig is.	
6	Overschrijding DMR norm chloride	Waternet		Geen maatregelen nodig, trend is al jaren sterk aan het dalen, betreft incidenten.	
17	Ongevallen bij wegen of bruggen	provincie	RWS, gem.Ut, gem.Ng	Onderzoeken of er specifieke risicovolle locaties zijn, bijvoorbeeld waar vangrails ontbreekt, gevaarlijke bocht, geen afvoersysteem voor hemelwater.	
18	Calamiteiten met leidingen			Geen maatregelen voorzien.	
19	Aanvoer van verontreinigingen (structureel) van bovenstrooms in het Rijngebied (breed spectrum van verontreinigingen)	RWS	Rijk	De structurele aanpak van probleemstoffen loopt primair via generiek beleid dat is vastgelegd in het Uitvoeringsprogramma Diffuse Bronnen zoals dat in 2007 door het kabinet is vastgesteld.	
19	Aanvoer van verontreinigingen (structureel) van bovenstrooms in het Rijngebied (breed spectrum van verontreinigingen)	RWS	Rijk, RIWA & Waternet	Verontreinigingsbronnen blijven agenderen ook internationaal.	
20	Lozingen van effluent van RWZI's in gehele stroomgebied	RWS	Waterschappen	Landelijk wordt zuivering steeds verder uitgebreid naar bijvoorbeeld 4e trapszuivering. Dit is een autonome ontwikkeling.	
21	Lozingssituatie ACU/KWS	ODRU	Gem.Ut, HDSR	Oplossen problematiek huidige lozingssituatie van ACU op lokaal oppervlaktewater en indirect ARK.	
22	Toekomstig aandachtspunt: lozing BASF op Leidsche Rijn te lozen (zijtak ARK).	HDSR		Waakzaam zijn voor mogelijke toekomstige lozing van BASF op Leidsche Rijn.	

Uitvoeringsprogramma waterwinning Nieuwegein – C. Biemond 2014-2021

23	Mengzone ligt mogelijk niet geheel binnen beschermingszone	RWS		Onderzoek naar invloed ARK ten oosten van Lekkanaal, buiten de huidige beschermingszone. Eventueel uitbreiden beschermingszone t.b.v. toetsing nieuwe lozingen door waterbeheerder	
24	Risico op uitloging van stoffen van beroeps- en recreatievaart, met name antifouling	RWS		Stoffen zijn veelal verboden, geen maatregel nodig. Voor illegale toepassingen van stoffen kunnen controles een maatregel zijn.	
25	Uitloging van diverse chemische stoffen uit bouwmaterialen	RWS	Waternet & Vewin	Landelijk agenderen problemen met uitloging van bouwmaterialen.	
26	Gebruik van glyfosaat door particulieren en commerciële partijen	Waternet	Rijk	Uitwerking van de motie van de Tweede Kamer in beleid, voor verbod glyfosaat gebruik voor niet-commerciële doeleinden.	
27	Interne risico's terrein Waternet	Waternet		Risico evaluatie uitvoeren met name gericht op de opslag en overslag van gevaarlijke stoffen en het uitbreken van brand.	
33	Ruimtelijke ontwikkeling gebied Het Klooster en aanleg haven	gem.Ng	RWS, provincie, Waternet	Uitvoeren risicoanalyse van effecten van nieuwe haven met containerterminal.	
33	Ruimtelijke ontwikkeling gebied Het Klooster en aanleg haven	gem.Ng	RWS, provincie, Waternet	Locatieonderzoek haven aan het ARK of Lekkanaal.	
33	Ruimtelijke ontwikkeling gebied Het Klooster en aanleg haven	gem.Ng	RWS, provincie, Waternet, ODRU	Afspraken maken over het soort goederen dat in de nieuwe haven overgeslagen wordt, dan wel op de kade wordt gebruikt.	
34	Project verbreden Galecopperbrug	RWS		Kan tijdens de werkzaamheden leiden tot risico op verontreiniging van Amsterdam-Rijnkanaal. Risico analyse uitvoeren voorafgaand aan werkzaamheden.	
35	Risico bij baggerwerkzaamheden	RWS		Kans op vertroebeling en vrijkomen gebonden stoffen. Waternet tijdig inlichten en in overleg met Waternet nagaan of bij baggerwerken extra eisen gesteld kunnen en moeten worden aan de vertroebeling.	
38	Geen bescherming grondwaterwinning	provincie	Waternet	Evalueren mogelijkheid van het instellen van een beschermingszone voor de grondwaterwinning in de PMV. Kan worden meegenomen in het kader van het actualiseren van de vergunning van de calamiteitenwinning.	
40	Er zijn bodemverontreinigingen in de omgeving van de grondwaterwinning, het risico hiervan is onbekend	provincie	Waternet, gem. Ht, gem. Vn, gem. Ng & Vitens	Informatie bodemverontreinigingen verdiepen en beoordelen op risico voor drinkwatervoorziening.	

Kleur	Prioriteit
	Laag
	Normaal
	Hoog

Kleur	Motief
	Klein risico
	Autonome ontwikkeling
	Maatregel reeds uitgevoerd

Bijlage 3. Actoren en verantwoordelijkheden

Betrokkenen	Specifieke verantwoordelijkheden
Rijkswaterstaat	<ul style="list-style-type: none"> • Regierol bij opstellen en uitvoeren van het uitvoeringsprogramma • Nautisch beheerder van Lekkanaal en Amsterdam-Rijnkanaal • Als waterkwaliteitsbeheerder wettelijk verantwoordelijk voor het monitoren van de oppervlaktewaterkwaliteit en binnen haar bevoegdheden voor het treffen van maatregelen (inclusief maatregelen bij calamiteiten) als het oppervlaktewater niet aan de kwaliteitseisen voldoet. • Bevoegd gezag voor vergunningverlening en handhaving van directe lozingen op het Lekkanaal en Amsterdam-Rijnkanaal
Provincie Utrecht	<ul style="list-style-type: none"> • Regierol bij het opstellen van het gebiedsdossier • Strategische beleidsbepaler voor inrichting van de fysieke leefomgeving d.m.v. structuurvisie en ruimtelijke verordening • Bevoegd gezag voor vergunningverlening en handhaving van grondwateronttrekkingen t.b.v. drinkwaterproductie • Bevoegd gezag voor vergunningverlening en handhaving risicovolle bedrijven • Bevoegd gezag voor aanpak bodemverontreinigingen binnen de provincie (uitgezonderd gemeenten Utrecht en Amersfoort)
Waternet	<ul style="list-style-type: none"> • Verantwoordelijk waterwinbedrijf • Verantwoordelijk voor het leveren van drinkwater en het borgen van de kwaliteit van het geleverde drinkwater • Verantwoordelijk voor de bescherming van de productielocatie
Gemeenten Nieuwegein, Utrecht en Houten	<ul style="list-style-type: none"> • Opstellen van bestemmingsplan en toets op ruimtelijke ontwikkelingen • Bevoegd gezag voor vergunningverlening en handhaving voor de Wet milieubeheer en indirecte lozingen • Bevoegd gezag voor aanpak bodemverontreinigingen (uitsluitend gemeente Utrecht)
Veiligheidsregio Utrecht	<ul style="list-style-type: none"> • Ondersteuning gemeenten bij alle aspecten van crisisbeheersing • Coördinerende rol bij calamiteiten
Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden	<ul style="list-style-type: none"> • Verantwoordelijk voor het kwaliteits- en kwantiteitsbeheer van het regionale oppervlaktewater • Bevoegd gezag voor vergunningverlening en handhaving van directe lozingen op het regionale oppervlaktewater • Beheerder van rwzi Houten
Provincie Noord-Holland	<ul style="list-style-type: none"> • Regierol bij het opstellen van het gebiedsdossier van de winning Amsterdamse Waterleidingduinen, waar het voorgezuiverde water wordt geïnfilteerd • Bevoegd gezag voor vergunningverlening voor infiltratie van het voorgezuiverde water